

Havi gazdasági és költségvetési gyorstájékoztató (2016. január)

A magyar gazdaság növekedési üteme **2015-ben** kb. 1 százalékponttal, 2,7% körülire lassult; ennél ma már a kormányzat sem vár érdemben magasabb ütemet. **2016-ban** a visszaeső EU-támogatások és az üzleti szféra alacsony beruházási hajlandósága miatt – a gyorsan, de nem gyorsulva bővülő fogyasztás ellenére – tovább csökken a növekedés lendülete (2,3%-ra). **2017-ben az ismét emelkedő EU-támogatások** révén a beruházások és ezen keresztül a növekedés szerény gyorsulása várható. A magyar gazdaság **versenyképessége fokozatosan erodálódik**. Hazánk a nemzetközi versenyképességi rangsorokban jellemzően igen hátul foglal helyet (42-63. hely között), s 2015-ben szinte mindegyikben hátrébb került.

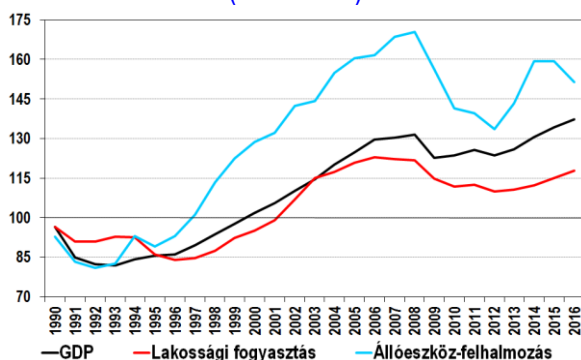
Összefoglaló adatok, 2014-2017

	2014	2015. I-III. n.	2015	2016	2017
GDP (előző év = 100)	103,7	102,8	102,7	102,3	102,5
Beruházás (előző év = 100)	111,2	99,9	100	95	103
Fogyasztás (előző év = 100)	101,5	102,3	102,5	102,5	102,5
Folyó fizetési mérleg egyenlege (milliárd €)	2,4	4,2	5,5	6,0	7,2
Folyó fizetési és tökémerleg/GDP (százalék)	6,0	9,3	8,7	6,7	8,0

Forrás: KSH, MNB. 2015-2017: **GKI**

A **világ összevont GDP-jének** növekedési üteme a nemzetközi prognózisok szerint a 2015. évi 3,1%-ról 2016-ban várhatóan 3,5%-ra, 2017-ben 3,7%-ra gyorsul, ennek elérése azonban **meglehetősen bizonytalan**. A világkereskedelem a 2015. évi 2,5% után, 2016-ban 3,7%-kal, 2017-ben 4,5%-kal bővül. A legfontosabb kockázatot az USA-ban decemberben elindult **kamatemelés** illetve a **kínai gazdasági növekedés** lassulása jelenti. (Ez év elején újabb jelentős ázsiai tőzsdei áresés következett be.) A **politikai kockázatok** továbbra is jelentősek, a közelmúltban eszkalálódott szaúdi-iráni konfliktus tovább bonyolítja a közel-keleti helyzetet.

GDP, beruházás, fogyasztás, 1990-2016 (1989=100)

Forrás: KSH, **GKI**

Az év vége **derűlátást hozott Európában**, decemberben a fogyasztói és az üzleti várakozások is kisebb-nagyobb mértékben javultak. Magyarországon decemberben lényegében nem változott a **GKI-Erste**

konjunktúra-index értéke. Az év egészére mindvégig az optimizmus volt jellemző, az egyes hónapok hullámozása kifejezetten szerény volt. Decemberben az üzleti várakozások változatlanok voltak, a fogyasztóiak viszont – minimális javulás mellett – 2015. évi csúcukra értek.

Az **ipari termelés** novemberben 9,5%-kal, a január-novemberi időszakban 7,3%-kal növekedett az egy évvel korábbihoz képest. Az ipari **bizalmi index** decemberben enyhén csökkent. Az ipari növekedés lassulása 2015-ben szerény mértékű lehetett. 2016-ban az új beruházások hiánya és a bizonytalanabb járműipari konjunktúra miatt további lassulás valószínű, amit 2017-ben némi élénkülés követhet.

Reálfolyamatok, 2014-2017

(volumen, előző év azonos időszaka = 100)

	2014	2015 I-XI. hó	2015	2016	2017
Ipari termelés	107,6	107,3	107	105	106
Építőipari termelés	114,2	103,1*	103	100	104
Export	107,1	108,1*	108	106	106
Import	108,8	107,2*	107	105	105,5
Kiskereskedelmi forgalom	104,1	105,7	105,5	103	103

Forrás: KSH, *I-X. hó, 2015-2017: **GKI**

Az **építőipari** termelés 2015 októberében 7,8%-kal csökkent, az első tíz hónapban 3,1%-kal bővült. A megkötött szerződések állománya alig több mint a felét teszi ki az egy évvel korábbihoz. Az építőipar **bizalmi indexe** decemberben enyhén nőtt, de így is jócskán elmarad a 2014. decemberi értéktől. A kormány által bejelentett **lakáspolitikai intézkedések** várhatóan 2016 közepétől hatnak jelentősen a lakásépítésre.

A **kiskereskedelmi** forgalom novemberben 4,8, az első tizenegy hónapban 5,6%-kal emelkedett. Leggyorsabban a nem-élelmiszer jellegű kiskereskedelem (7,7%-kal) és az üzemanyag-forgalom (7,4%-kal), legkevésbé az élelmiszerek forgalma (3,4%-kal) bővült. A kereskedelmi **bizalmi index** decemberben enyhén csökkent, s így némileg elmarad az egy évvel korábbtól. A **szolgáltató** szféra bizalmi indexe decemberben nőtt, ezzel visszatért az októberi szintre.

Munkaerő-piaci folyamatok, 2014-2017

	2014	2015. I-X. hó	2015	2016	2017
Munkanélküliségi ráta*	7,1	6,2***	6,5	6,2	6
Bruttó kereset (versenyszféra)**	104,3	103,8	103,8	105	105
Bruttó kereset (közfőzár)**	101,2	104,2	104	104	104
Reálkereset**	103,2	104,1	104	104	103,5

* Az időszak végén, százalék ** Előző év azonos időszaka = 100, ***/ IX-XI. hó, Forrás: KSH, 2015-2017: **GKI**

A **munkanélküliségi ráta** a 2015. szeptember-novemberében 6,2% volt, 1 százalékponttal kisebb az egy évvel korábbinál. A legalább ötfős cégeknél és a költségvetési intézményeknél **2,4%-kal nőtt az**

alkalmazottak száma 2015 első tíz hónapjában. A költségvetési szektorban 0,7, **a versenyszektorban 2,9%-kal volt magasabb a létszám**. A munkanélküliség 2013 eleje óta folyamatosan csökken, a foglalkoztatás pedig emelkedik, a statisztika azonban a **valóságosnál szebb képet** mutat, mivel a javulásban a közmunka és a külföldi munkavállalás terjedésének is nagy szerepe van. A **foglalkoztatási szándék** tavaly decemberben az iparban nem változott, az építőiparban és a kereskedelemben kissé visszafogottabb lett, a szolgáltató szférában javult. A lakosság munkanélküliségétől való félelme kissé erősödött.

A **2015. évi 0,1%-os árcsökkenés** után **2016-ban** összességében **1,7% körüli áremelkedés** várható, majd **2017-ben 2-2,5%-os** infláció valószínű. Az olaj világpiaci ára a következő években várhatóan stagnál, vagy csak enyhén emelkedik, ezt követik az üzemanyag-árak is. A tartós fogyasztási cikkek árcsökkenése várhatóan folytatódik, bár az eddiginél kisebb ütemben. A dohány és szeszesitalok ára az adóemelések, a szolgáltatások ára pedig az emelkedő költségek és a korlátozott verseny miatt emelkedik.

A tavalyi első tíz hónapban a **bruttó bérek** 4%-kal, a reálkeresetek 4,1%-kal nőttek. A **2015. évi 4% után idén 4,7% körüli béremelkedés** várható, főleg a versenyszektorban élénkülő bérkiáramlás hatására. **2017-ben**, a választásokat megelőző évben a kormányzat folytathatja az **szja-csökkentést**, s minden bizonnyal az ideihez hasonló minimálbér-emelést fog kihirdetni. A béremelkedés valószínűleg nem lassul, az infláció mintegy 0,5 százalékpontos emelkedése miatt azonban a reálkeresetek csak 3,5%-kal emelkednek. Ugyanakkor könnyen lehet, hogy a közelgő választásokra is tekintettel a nyugdíjak a törvényben előírtnál gyorsabban emelkednek – akár egyszeri kifizetés révén -, s így a **reáljövedelem és fogyasztás** 2015 és 2016 után ismét 2,5% körüli mértékben emelkedhet.

Az **EU-források reálszférát dinamizáló hatása** 2014 végére megszűnt, 2015-ben már „csak” a pénzügyi beáramlás gyorsult. 2016-ban mind a reál-, mind a pénzügyi folyamat visszaesik, majd 2017-től ismét gyorsul. Az EU-támogatások kifizetésével a régió több országában is csökken a beruházás, de a visszaesés messze nálunk a legerőteljesebb. Eközben a lengyel és a román dinamika – hála az üzleti szektornak - 4-5% körüli. A **hazai beruházások** visszaesése az EU-támogatások hullámozása mellett a kedvezőtlen hazai beruházási klímának is következménye.

Kamat- és árfolyamkörnyezet, 2014-2017 (időszak végén)

	2014	2015	2016	2017
MNB alapkamat*	2,10	1,35	1,35	2
FED alapkamat	0,25	0,50	0,90	1,20
ECB alapkamat	0,05	0,05	0,05	0,05
Euró/forint árfolyam**	308,7	309,9	320	325

Forrás: MNB, */ Év végén, **/ Éves átlag, 2016-2017: GKI

Az amerikai jegybank, a **Fed** a gazdasági reálfolyamatok és a pénzügyi piacok várakozásainak megfelelően decemberben 0,25 százalékponttal emelte hét éven át nulla körüli irányadó kamatlábát. A **kamatemelés** 2016-2017-ben várhatóan kis lépésekkel folytatódik. Az **EKB** decemberben csak szimbolikus jelentőségű **monetáris lazítást** hajtott végre, és 2017 márciusáig kiterjesztette havi 60 milliárd eurós eszközvásárlási programját (az összeget azonban nem emelte), amit szükség esetén meghosszabbíthat. Az **MNB** decemberben sem változtatott az **alapkamaton**, módosítás e téren esetleg 2017-ben lehetséges.

Egyensúlyi folyamatok, 2014-2017

	2014	2015	2016	2017
Fogyasztói árindex	99,8	99,9	101,7	102,3
1 éves referencia-hozam (százalék)*	1,8	0,93	2	3
Áruforgalmi egyenleg (milliárd euró)	6,4	8**	9	10
Államháztartási hiány (önkormányzatok nélkül, milliárd forint)	825,7	1218,6	600	700

Forrás: KSH, MNB, NGM. */ Időszak végén, ** GKI prognózisa, 2016-2017: GKI

Az egyéves magyar állampapír referenciahozama novemberben és decemberben valamivel 0,9% felett stabilizálódott s így továbbra is **kedvező finanszírozási lehetőségeket** jelent. Az államháztartás pénzforgalmi hiánya a látványosan emelkedő adóbevételek ellenére a tervezettnél 326 milliárd forinttal több lett, ami az EU-tól származó bevételek 2016-2017-re csúszásának következménye. Ez utóbbi nem befolyásolja a GDP-arányos eredményszemléletű hiányt, ami a vártnál kedvezőbbben (2% körül) alakulhat. Növeli azonban az államadósságot, mely így 2015-ben a GDP százalékában feltehetőleg nem változott. Ugyanakkor az EU-támogatások beérkezésének 2015. évi csúszása idén és jövőre is csökkenti a pénzforgalmi hiányt, s így kedvező az államadósság csökkenése szempontjából is.

Fontosabb adóbevételek, 2015 (milliárd forint)

Bevételek	Módosított előirányzat	2015. I-XI. hó		GKI prognózisa
		Tény	Előirányzat százalékában	
Központi költségvetés	11018	10242	92,9%	11300
Áfa	3220	2930	91,0%	3300
Jövedéki adó	951	907	95,3%	1000
Szja	1640	1535	93,6%	1700

Forrás: NGM, GKI

A **GKI** szerint 2016-ban 2,3, 2017-ben 2,2% körüli **hiány** várható, miközben a GDP-arányos **államadósság** idén 1 százalékponttal, jövőre fél százalékponttal csökkenhet. A **külső finanszírozási képesség 2015-ben kiugróan magas**, a GDP 8,5-9%-a körül lehetett a folyó fizetési mérleg magas aktívuma és az EU-források rekord mértékű beáramlása következtében. 2016-ban az utóbbi csökkenése miatt kisebb, majd 2017-ben ismét növekvő aktívum várható. 2015. I-III. negyedévben a működőtőke importja 0,2, az exportja 1,2 milliárd euróval emelkedett, vagyis **folytatódott a tőke kiáramlása**.